



WHAT IF

- hva om ingen gjorde noe?

Status, utfordringer og tiltak for den frivillige redningstjenesten.
En bestilling fra Det Kgl Justis- og politidepartementet.



WHAT IF vi ikke klarte å ta vare på den norske redningstjenestemodellen?

WHAT IF det ikke var en lokal, robust redningstjeneste?

WHAT IF vi ikke klarte å ta vare på verdier som solidaritet og det å bry oss?

WHAT IF ingen gjorde noen når det virkelig gjaldt?

WHAT IF vi mistet fokuset på ulykkesforebyggende arbeid og dialog om sikkerhet?





1 FORORD

1.1 HOVEDREDNINGSSENTRALEN

*”Det er ikke bare økonomiske og samfunnsmessige hensyn som danner grunnlaget for vår redningstjeneste. Viktigst er det at tjenesten forvalter noe av det mest sentrale i vår kultur: Respekten for menneskelivet og **solidariteten** oss i mellom når noen trenger hjelp”*





1.2 STYRET I FRIVILLIGE ORGANISASJONERS REDNINGSFAGLIGE FORUM

WHAT IF gir oss en innsikt i situasjonen for den frivillige redningstjenesten i Norge. Justisministeren har bedt oss om å se på de største utfordringene for vår tjeneste i et 20-års perspektiv.

WHAT IF peker på viktige tiltak for å styrke den norske redningstjenesten. Gjennom økt samvirke, større samfunnsforståelse og bedre rammevilkår vil Norge kunne sikre seg en moderne og kompetent frivillig redningstjeneste.

WHAT IF viser at det ikke finnes alternativer til en godt utviklet frivillig redningstjeneste. Vår redningstjeneste er tilpasset naturgitte forhold. Det er den lokale forankringer og det helhetlige fokuset som gjør at vår modell er robust og egnet for innsats under de meste krevende forhold.

FORF retter en stor takk til nasjonale myndigheter som har tatt initiativet i dette prosjektet. Spesielt til hovedredningssentralene og rednings- og beredskapsavdelingen i Justisdepartementet, som har bidratt til å legge forholdene til rette for oss.

WHAT IF gir et grunnlag for satsing fremover. Både gjennom stortingsmeldingen om samfunnssikkerhet og i fremtidig arbeidet, kan WHAT IF gi bidrag til å tydeliggjøre tiltak som må på plass for at Norge skal ha en redningstjeneste som fungerer godt.

Med dette dokumentet som grunnlag, kan det offentlige koordinere og intensivere sin innsats for å understøtte den frivillige redningstjenesten, oppfylle intensjonen i stortingsmeldingen om frivillighet for alle. Vi vil få en ny og samordnet frivillighetspolitikk også innenfor området redningstjeneste.

Styret i Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum

Odd Kulø
Stein Trondstad
Ole Gladsø
Jon Halvorsen





1 Forord

- 1.1 Hovedredningssentralene
- 1.2 Styret i frivillige organisasjoners redningsfaglige forum

2 Innledning

- 2.1 Bakgrunn
- 2.2 Hensikt
- 2.3 Mandat

3 Sammendrag

- 3.1 Hovedkonklusjon
- 3.2 Satsingsområder
- 3.3 Fokusområder i dokumentet

4 Redningstjenesten anno 2030

- 4.1 Behov for redningstjeneste
- 4.2 Ressurser i redningstjenesten
- 4.3 Samfunn
- 4.4 Skremmebilder

5 Redningstjenesten i Norge

- 5.1 Den norske redningstjenesten
- 5.2 Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum
- 5.3 Organisasjonene i den frivillige redningstjeneste
- 5.4 Ringvirkninger av en frivillig redningstjeneste

6 Fokusområder

- 6.1 Organisering og samvirke
- 6.2 Frivillighet og motivasjon
- 6.3 Den teknologiske utviklingen
- 6.4 Kompetanse og kvalitet
- 6.5 Sikkerhet og ulykkesforebyggende arbeid
- 6.6 Det økonomiske grunnlaget

7 Handlingsplan for styrking av redningstjenesten 2008-2011

8 Organisasjonene i den frivillige redningstjenesten





2 INNLEDNING

2.1 BAKGRUNN

Samfunnet utvikler seg hele tiden. Vi som nasjon og aktører i redningstjenesten, må være oppmerksom på de utfordringene frivillighetskulturen står over for, og sørge for at nødvendige tiltak blir igangsatt for å opprettholde denne.

Hovedredningsentralene anser de frivillige aktørene som "bærebjelken" spesielt innen landredning i Norge og det er registrert problemer bl.a. med rekruttering av nye medlemmer blant aktørene. Denne problematikken ble tatt opp med justisminister Odd Einar Dørum i 2005, og det ble bestemt at dette måtte ses nærmere på, sammen med de frivillige organisasjonene.

Prosjektet "WHAT IF" ble opprettet i 2006 sammen med de frivillige hjelpeorganisasjonene, med mål om å få levert en analyse innen utgangen av 2007.

2.2 HENSIKT

Det er nødvendig å få synliggjort det viktige arbeidet de frivillige hjelpeorganisasjonene gjør innen redningstjenesten i Norge. Dette går på rekruttering, opplæring, trening, beredskap, motivasjon, kvalitet, samhandling og økonomi. Spørsmålet vi må stille oss er, hvilke alternativ har vi om det frivillige engasjementet i redningstjenesten avtar?

Utfordringene er synlige og må tas på alvor for å beholde en forsvarlig, frivillig beredskap. Med fokus på 20 år frem i tid er rammevilkårene for de frivillige en av suksessfaktorene som må analyseres spesielt.

2.3 MANDAT

De frivillige aktørene innen redningstjenesten, sammen med de offentlige aktører, skal i samarbeid finne ut hvilke hovedutfordringer vi står overfor, for å kunne beholde og dernest videreutvikle den frivillige beredskapen og innsatsen, som vårt samfunn på mange områder bygger på - og som redningstjenesten er avhengig av.





Den sentrale problemstillingen i dette prosjektet er: Hvilke virkemidler har vi - og hvilke tiltak bør iverksettes i forhold til de frivillige organisasjoner for å kunne møte kravene som samfunnet stiller til redningstjenesten om 20 år?

Prosjektet "WHAT IF" bes om å utarbeide en rapport med anbefalinger og forslag til tiltak som må gjøres for den fremtidige redningstjenesten i Norge. Rapporten sendes Justisdepartementet for oppfølging.





3 SAMMENDRAG

3.1 HOVEDKONKLUSJON

Vi har en unik modell som i dag er under press

Hovedkonklusjonen i dette dokumentet, er at vi er inne i en brytningstid for den frivillige redningstjenesten. Modellen vi har i Norge er robust og har kvaliteter i seg som ikke lar seg erstatte med andre tilnærminger. Vi har i dette prosjektet vist at det er behov for en helhetlig satsing rundt den frivillige redningstjenesten, og at man må ha en samlet plan for tiltak, som på ulike måter kan bidra til å styrke og utvikle en lokalt forankret, robust og fremtidsrettet frivillig redningstjeneste.

Redningstjenesten anno 2030

Den norske redningstjenesten vil være etterspurt i 2030, antakeligvis i vesentlig høyere grad og med større forventninger enn hva som er tilfellet i dag. Tjenesten må håndtere nye utfordringer i takt med endringer i teknologi, klima, samfunnsforhold og ikke minst betingelsene for frivillig engasjement, som redningstjenesten er tuftet på.

3.2 SATSINGSOMRÅDER

WHAT IF peker på fire hovedsatsingsområder:

- Økt samvirke og større gjensidig forpliktelse mellom aktørene i redningstjenesten.
- Økt samfunnsmessig forståelse for verdien av en frivillig redningstjeneste.
- Bedre forutsetninger for deltakelse for aktørene i redningstjenesten på alle nivåer.
- Helhetlig satsing og arbeid med forebygging av ulykker og uønskede hendelser.

Samvirkeprinsippet må få fornyet kraft og innhold

Vi trenger at den frivillige redningstjenesten er synlig i de prosessene som påvirker tjenestens operative hverdag. Samvirkeprinsippet må fungere gjensidig - og på en slik måte at alle offentlige aktører understøtter den frivillige redningstjenesten. Det er et klart behov for en fast møtearena, som har ansvar for å ivareta vår tjeneste i alle spørsmål.





Samfunnet må se verdien

Den norske redningstjenesten har en unik organisering som på mange områder er en styrke. Modellen er tilpasset våre naturgitte forhold. Det norske samfunnet vil være tjent med å erkjenne styrken i den norske modellen for redningstjeneste. Forståelsen for - og betydningen av en frivillig, nasjonal redningstjeneste, er en grunnleggende forutsetning for at arbeidsgivere, mannskaper og myndigheter skal kunne bidra i vår felles nasjonale dugnad.

Forutsetninger for deltakelse må styrkes

Et viktig tiltak for å sikre en god frivillig redningstjeneste, er en økning av rammeoverføringen, fra Justisdepartementet til de frivillige organisasjonene i redningstjenesten.

Vi har behov for at man tar opp og drøfter de samfunnsforholdene som påvirker vår operative hverdag. Vi trenger en debatt om forholdet til partene i arbeidslivet, organisering av tjenesten vår og hvordan vi skal spille sammen med de øvrige ressursene i redningstjenesten.

En redningstjeneste med tradisjoner og som tar samfunnsansvar

WHAT IF har sett på alle effektene av en frivillig redningstjeneste. Ikke minst det ulykkesforebyggende arbeidet, som har stor verdi i de ulike lokalsamfunn. Modellen for den norske redningstjenesten innebærer at vi har en redningstjeneste, som tar et bredt samfunnsansvar, på et tydelig ideologisk fundament.

3.3 FOKUSOMRÅDER I DOKUMENTET

Dokumentets hoveddel er bygget opp rundt følgende områder:

- Frivillighet og motivasjon.
- Den teknologiske utviklingen.
- Kompetanse og kvalitet.
- Sikkerhet og ulykkesforebyggende arbeid.
- Det økonomiske grunnlaget.





4 REDNINGSTJENESTEN ANNO 2030

De mørke 2030-årene

Norske myndigheter har valgt og ikke å satse på redningstjeneste. De bidrar ikke med finansiering av den frivillige redningstjenesten og prinsippet om samvirke har forvitret. Myndighetene satte sin lit til at profesjonelle ressurser alene skulle løse redningsoppdragene. Det man nå ser, er at færre og færre kan velge tur etter evne, enten det er på sjø eller land. Antall ulykker øker. Turistnæringen gir uttrykk for bekymring etter en rekke hendelser på fjellet, der det ikke var noen som kunne bidra til å finne den som var savnet og berge den som nøddested. Der hvor det før var lokale redningsorganisasjoner som tok ansvar i lokalmiljøet, har det i dag oppstått et tomrom. Det er ingen som mobiliserer bygda til innsats og folk har i stadig større grad begynt og kun bry seg om seg selv.

I en desperat handling for å begrense konsekvensene av dette må nasjonale myndigheter

- forby ferdsel i øde natur
- anbefale folk å kjøpe hytter nær veier og tettsteder
- lage regleverk for turistindustrien, slik at de selv garanterer for egen redning
- anbefale at man alltid ferdes to båter i følge og ikke mer enn 0,5 nm fra land
- lage en lov som pålegger folk å stoppe for å hjelpe andre

En politiker foreslo at man skulle gå tilbake til den gamle modellen, med en sterk frivillig redningstjeneste, men innså fort at det ville ta mange år å gjenreise denne og at dette derfor var urealistisk.

2030 klar til innsats

Mer enn noensinne har vi et samfunn der "alle tar ansvar". Frivillighet blomstrer i en tid der folk søker meningsfylt fritid og selvrealisering. De frivillige redningsorganisasjonene bidrar sterkt til lokal trygghet, forebygging av skader, opplæring av befolkningen - og ikke minst solid innsats basert på kjennskap til natur og lokalmiljø. Det norske samfunnet er et trygt samfunn å vokse opp i, og vi har fortsatt stor evne til å hjelpe hverandre når det trengs.

Samvirkeprinsippet er det bærende prinsippet i redningstjenesten, men til forskjell fra i 2007 så har prinsippet fått et tydelig innhold. Roller er avklart og redningstjenesten fungerer optimalt.

For å ta vare på dette samfunnet, så valgte man i 2030 å forsterke og fornye den felles forpliktelsen som kom i kraft av prosjektet WHAT IF i år 2007. Viktige tiltak som bidro til å heve statusen for den frivillige redningstjenesten, styrke det økonomiske grunnlaget og ikke minst, gi gode forutsetninger for reelt samvirke på alle nivåer viste seg å ha god effekt.





4.1 BEHOV FOR REDNINGSTJENESTEN I 2030

Antall redningsaksjoner

Statistikken fra hovedredningsentralen har vist en jevn stigning på ca 10 % i antall redningstilfeller over flere år. Dersom denne tendensen fortsetter vil antall aksjoner i 2030 være mer enn fordoblet i forhold til i dag.

Spesielt fritidsbåtflåten har økt betraktelig de siste årene. Ser vi på HRS oppdrag på sjø i 2006, deltok redningsskøytene på nær 50% av tilfellene.

Type redningsaksjoner

Vi forventer at "brukeren" av redningstjenesten i 2030 ikke skiller seg vesentlig fra dagens, men noen nye momenter har kommet inn. Teknologiske løsninger har gitt langt tidligere varsling av hendelser, og vi ser i 2030 at antallet hendelser som viser seg å være "falsk alarm" har økt. I tillegg ser vi noen nye brukere. Dette er blant annet personer som i større grad søker spenning og ekstreme opplevelser, kanskje uten å ha de grunnleggende ferdigheter for å mestre det elementet man beveger seg i. En utvikling mot et mer skiftende vær, som følge av klimaendring, har gjort at redningstjenesten i 2030 må være enda mer robust enn hva tilfellet er i 2007. Grunnleggende ferdigheter, bedre teknologi og nye metoder, ligger som grunnlag for å kunne gjøre trygg innsats. En stadig eldre befolkning og en befolkning med dårligere folkehelse, har bidratt til økningen i antall redningstilfeller. Flere oppdrag med henting på kjent posisjon. (konsekvens av teknologi)

Forventninger til redningstjenesten

I Norge er man i 2030 fortsatt opptatt av å bygge en sterk turistøkonomi knyttet til ferdsel i urørt natur. Samtidig ønsker man en spredt bosetting, noe som i sum medfører at behovet for en lokalt forankret redningstjeneste er til stede. Nasjonale myndigheter er bekymret for folkehelsen og ønsker at flere kommer seg ut i naturen.

Forventningen til redningstjenesten i 2030, er en enda raskere responstid enn i 2007. Responsten forventes å være mer standardisert og ikke minst dokumentert. Det er et krav om at redningstjenesten er like god i hele landet. Samtidig ønsker man en redningstjeneste som er tuftet på de verdiene, som lå til grunn for etableringen av den norske redningstjenesten.





4.2 RESSURSER I REDNINGSTJENESTEN I 2030

Frivillighet i endring

De frivillige mannskapene i redningstjenesten i 2030, er opptatt av god kvalitet på tjenesten. Motivasjonen for å delta er god. Spesielt fordi deltakelse i redningstjenesten har høy status hos den enkelte, arbeidsgiver og i lokalsamfunnet. Kravet til innholdet i fritiden har økt og det er mer fokus på kompetanse, øvelser og kurs. Rekrutteringen til redningstjenesten var på et kritisk lavt nivå i 2008, men en rekke tiltak gjorde at man klarte å snu denne trenden. Dessverre er det fortsatt slik at tidspresset for den enkelte i 2030 er veldig høyt, og valget om å delta i redningstjenesten innebærer en stor forpliktelse. Den enorme veksten i privat velstand, som man så på begynnelsen av 2000-tallet, er i ferd med å avta og fokuset på gode løsninger for fellesskapet er styrket.

Organisasjoner i endring

Organisasjonene i den frivillige redningstjenesten har kommet ut av en bølgedal. Både økonomiske ressurser og tilgangen på nye mannskaper er økt, som følge av en langsiktig bevisst satsning. Organisasjonene er dyktige på å tilrettelegge for aktiviteten ute hos de enkelte medlemmene, blant annet som følge av større administrative ressurser.

Organiseringen av den offentlige innsatsen

Nødetatene har funnet sammen i felles operasjonssentraler og med felles nødnummer. Vi har fått en mer effektiv og standardisert utkalling og ledelse av aksjoner. Det offentlige er en aktiv aktør i arbeidet med å understøtte den frivillige redningstjenesten. Ledelse av søksinnsats er en definert godkjenning, som medfører jevnere og høyere kvalitet på den innsatsen som utøves. De offentlige ressursene er under et voldsomt press i retning av rasjonalisering og effektivisering. Antall oppgaver blir flere og ressursene minker. Det offentlige er i 2030, mer enn noensinne, avhengige av en frivillige godt organisert redningstjeneste. Det er slutt på de dagene der man kranglet om hvem som hadde ansvar for ulike oppgaver. Nå løses alt under en felles paraply, som kalles for den norske redningstjenesten.

Større hendelser

Den frivillige redningstjenesten er en viktig forsterkningsressurs for samfunnet i 2030. Endringer, spesielt i forsvaret, har ført til at samfunnet er enda mer avhengig av ressurser fra hele redningstjenesten, i et godt samspill ved katastrofer og større hendelser. Den frivillige





redningstjenesten har tatt i bruk erfaringer fra Rockness forliset, Sleipnerulykken, Åstadulykken, flomsituasjoner, gassbranner og andre større hendelser og utviklet sitt oppsett. I tillegg har man erkjent at de internasjonale erfaringene i den frivillige redningstjenesten, gir verdifulle bidrag til forståelse av terror, nød og humanitær krise/katastrofe også i den nasjonale planleggingen for slike hendelser.

4.3 DET NORSKE SAMFUNNET I 2030

Nasjonale forventninger til redningstjenesten

Norge har fortsatt råd til å ha en sterk redningstjeneste. Vi har valgt å satse på utmarksturisme og vi har fortsatt en målsetting om et spredt bosettingsmønster i landet. Det er ikke tvil om at Norge har behov for en robust og lokal redningstjeneste, for å takle de utfordringene som oppstår. Spesielt ser man at godt forebyggende arbeid er viktig - nye grupper tar fjellet, skogen og sjøen i bruk, som arenaer for rekreasjon og utfoldelse.

Det ideologiske grunnlaget

Det ideologiske grunnlaget for redningstjenesten i 2030 er fortsatt solidaritetstanken og dugnadsinnsatsen fra en rekke offentlige, private og frivillige aktører. En kort periode med terrorhysteri og ensidig fokus på spesialiserte ressurser har vektet plassen for et fokus på de lokale ressursene. Ryggraden i et trygt Norge, er de lokale ressursene og de sentrale myndigheter, som jobber aktivt for å understøtte det arbeidet som gjøres ute i distriktene. Prinsippet om at redningstjenesten skal utøves som et samvirke, er grundig befestet både hos beslutningstakere, utøvere og i befolkningen. Det er den daglige beredskapen og det lokale samvirket som skal står i fokus.

Det er en grunnleggende forutsetning for fagutvikling og øvelser, at vi først og fremst skal være gode på det som har størst sannsynlighet. Øvelser bygger på lokale sårbarhetsanalyser, og vi ser at man legger mer vekt på at de ulike ressursene skal ha et bredt register av tiltak å spille på, slik at de kan brukes i ulike aksjoner.





4.4 SKREMMEBILDER

Et kaldere samfunn

Den norske modellen med en frivillig redningstjeneste, basert på et klart etisk fundament, har dessverre ikke overlevd på grunn av svak økonomi og lite forpliktende innsats fra myndighetene. Vi opplever at det er stadig færre i samfunnet som tenker på menneskene omkring seg, og som er villige til å ta et ansvar utover seg selv. Vi har fått et kaldere samfunn.

Ressurser som svikter

Kravet om å skaffe egne inntekter ble for høyt for aktørene i den frivillige redningstjenesten, og mange orket ikke å være med lenger. I tillegg opplevde man at tiden til å øve i fjellet og på sjøen ble stadig mindre. Når de virkelig krevende forholdene oppstod, var det ingen lokalkjente og skolerte ressurser som kunne gjøre innsats. Samfunnet har etablert noen høyt spesialiserte redningsenheter, men de kom ikke frem på grunn av en stengt vei over fjellet.

Ryggraden brakk

Den lokale ressursen med legevaktslege, ambulanse, lensmann og den frivillige redningstjenesten, er rasjonalisert bort. Det er ikke tid til øvelser og samvirke i det daglige. Politiet har minimalt fokus på redningstjeneste, fordi andre oppgaver krever for mye tid og ressurser. Når aksjoner oppstår lokalt, tar det lang tid før man finner sammen i hensiktsmessige samarbeidsformer.

Ikke lenger en frivillig redningstjeneste

Den frivillige redningstjenesten er ikke lenger å stole på. Sviktende rekruttering, lav kompetanse og umoderne utstyr, gjør at tjenesten ikke kan fungere sammen med andre enheter. En profesjonell redningstjeneste klarer i noe monn å ta unna oppdragene, men alle tilleggsgvinstene av å ha en tjeneste, basert på frivillighet, er borte. Vi ser at ressurstilfanget for samfunnet er vesentlig lavere enn i 2008. Vi har fått et mer sårbart samfunn og ser konturene av en økning i antall ulykker, som følge av at det forebyggende arbeidet er redusert til ingenting.





5 REDNINGSTJENESTEN I NORGE

5.1 DEN NORSKE MODELLEN

De naturgitte forholdene i Norge har gjort at vi må ha sterke lokale enheter, som kan finne sammen i et samvirke når en ulykke inntreffer. Redningstjenesten har tilpasset seg både tradisjon, befolkningsmønster og behov gjennom en organisering som er basert på de tre prinsippene; koordinert, samordnet og integrert. Det er den samme organisasjonsplanen som gjelder for alle hendelser, og prinsippet er at alle ressurser tas i bruk til samfunnets beste.

Redningstjenesten kan beskrives som en krakk på tre bein:

- Offentlige etater i redningstjenesten.
- Private ressurser.
- Den frivillige redningstjenesten.

Alle beina må være der for at krakken skal stå støtt når det virkelig gjelder.

En robust og lokal redningstjeneste er en forutsetning for god beredskap i Norge. Store avstander, og til tider krevende værforhold, gjør at man må ha ressurser som kjenner de lokale forholdene og som har relativ nærhet til de hendelser som oppstår. Vi har med andre ord behov for store ressurser, sett i forhold til antall oppdrag, for å ha rett ressurs på riktig sted når hendelser oppstår. Derfor er en frivillig redningstjeneste den eneste modellen som har vist seg robust nok til å fungere over tid i Norge.

Den norske modellen for redningstjeneste gir også en tjeneste som er godt forankret i befolkningen. Den gir også mange ringvirkninger i form av forebyggende, ungdoms- og holdningsskapende arbeid.





5.2 FRIVILLIGE ORGANISASJONERS REDNINGSFAGLIGE FORUM

FORF er paraplyorganisasjonen for den frivillige redningstjenesten i Norge. Organisasjonene representerer et bredt register innenfor redning. Enten det er i sjø, land eller i luften. Organisasjonene har kompetanse og beredskap for å kunne takle oppdrag i alle tre nevnte elementer.

FORF har som formål:

- Å være et samarbeidsorgan for de frivillige organisasjonene som er engasjert i den norske redningstjenesten.
- Å fremme medlemsorganisasjonenes redningsfaglige kompetanse.
- Arbeide for utvikling av standarder for taktisk, praktisk og tekniske metoder til bruk for medlemsorganisasjonenes arbeid, innen redningstjenesten der dette er naturlig.
- Arbeide for et godt samarbeid mellom medlemsorganisasjonene og de redningsfaglige myndigheter.
- Arbeide for utarbeidelse av felles faglitteratur der det er naturlig og mulig.
- Arbeide aktivt for å synliggjøre behovet for de frivillige organisasjonene særlig overfor politiske myndigheter.
- Arbeide aktivt for å skaffe nødvendig offentlig økonomisk støtte til medlemsorganisasjonene.





5.3 ORGANISASJONENE I DEN FRIVILLIGE REDNINGSTJENESTEN

FORF representerer de ni store organisasjonene i frivillige redningstjenesten. FORF har ressurser fordelt over hele landet. Disse organisasjonene er:

- Norsk Grotteforbund.
- Norsk Radio Relæ Liga.
- Norsk Folkehjelp Sanitet.
- Norske Redningshunder.
- Redningsselskapet Sjøredningskorps.
- Rovernes Beredskapsgruppe.
- Norges Røde Kors Hjelpekorps.
- Kontaktutvalget for de alpine fjellredningsgruppene. (NARG)
- NAKs Flytjeneste

Organisasjonene i FORF har beredskap som spenner seg fra åpent hav til krevende alpin fjellredning. Den frivillige redningstjenesten er landsdekkende.

Kort oppsummert kan man si at vi har beredskap for:

- Bruk av hunder til søk under alle forhold.
- Mannskaper til søk og redning under alle forhold.
- Redningsskøyter til søk og redning under alle forhold, på sjø og vann.
- Ressurser til forsterkning av samfunnets innsats ved katastrofer og større hendelser.
- Evne til å støtte aksjoner med fly.
- Evne til å støtte aksjoner med samband som gir dekning under alle forhold.
- Ressurser til alpin fjellredningstjeneste, alene eller sammen med helikopterressurser.
- Ressurser til redning i grotter.

Grunnlaget for beredskapen er at vi har menneskelige ressurser, materielle ressurser, daglig aktivitet og en utdanning, som samlet skaper ressurser som er kompetente og i stand til å løse oppdragene. I den frivillige redningstjenesten finner en mange typer utdanning. Det kan dreie seg om:

- Maritim opplæring på en rekke områder.
- Akuttmedisinsk opplæring på mange nivåer.





- Utdanning av hunderessurser på flere områder.
- Utdanning av egne operative ledere.
- Utdanning av instruktører innenfor flere fagområder.
- Fagkurs innen en rekke områder (snøskred, ulike kjøretøy, spesielle former for beredskap)
- Utdanning innen søk og redning barmark og snødekt mark med ulike metoder.
- Utdanning innen alpin fjellredning og grotteredning
- Utstrakt øvelsesaktivitet og egentrening for å vedlikeholde kompetansen.

Den frivillige redningstjenesten har mange sterke sider som bidrar til å gjøre tjenesten robust og egnet for innsats når det er påkrevd.

Kort oppsummert er dette:

- Alle ressurser har tilpasset redningsfaglig opplæring og gode etablerte systemer for kvalitet og beredskapsplanlegging.
- Beredskapen er basert på frivillighet, med alt hva dette innebærer både menneskelig, når det gjelder innsatsvilje og ikke minst økonomisk.
- Den frivillige redningstjenesten har personell som er opptatt av utvikling av faglighet på området. Vi har alltid vært langt fremme med å hente inn impulser fra internasjonale miljøer og utvikle egen faglitteratur og ny kunnskap.
- Den frivillige redningstjenesten jobber med forebygging, opplæring av befolkningen på viktige områder, som sikkerhetstenking og førstehjelp.
- Tjenesten er lokalt forankret, det fører til at ressursene kjenner fjell og farvann der de opererer til daglig. Ressursen er ikke avhengig av flyvær eller åpne veier for å fungere.
- Den eneste store nasjonale ressursen som har evne og kapasitet til å fungere under gitte værmessige forhold.

Vurdering av verdien av en frivillig redningstjeneste

Vi har i dag ikke grunnlag for å tallfeste verdien av den frivillige redningstjenesten. Spørsmålet er om det er mulig å tallfeste verdien av en frivillig redningstjeneste. Den frivillige redningstjenesten representerer verdi i form av:

- Menneskeliv som reddes.
- Materielle verdier berges.
- Materielle verdier i form av egnet utstyr.
-





- Miljømessige gevinster av en lokal beredskap, som krever lite transport for å komme til innsatssted. Reduksjon av konsekvensen av skipsulykker som kan gi stor forurensning.
- Begrensning av skade gjennom funn av savnede personer og evakuering av skadde.
- Forebygging av skade som følge av opplæring og opplysningsarbeid.
- Forebygging av at redningsaksjoner blir startet gjennom tilstedevakt og beredskap. (tidlig intervensjon, skadereduserende)
- Ekstremt store ressurser som står i døgntilgjengelig beredskap uten kostnad for samfunnet.
- Bidrag til å skape trygghetsfølelse og eierskap til redningstjenesten lokalt.
- Ungdomsarbeid som har ringvirkninger direkte for redningstjenesten og indirekte for samfunnet redningstjenesten virker i.
- Tilstedevakt i fjell og sjø på et høyt antall vaktstasjoner.
- Spesielt materiell i form av båter, biler, scootere, terrenggående kjøretøy, store mengder sambandsmateriell, utstyr til alpin redning etc.
- Utdanning av mannskaper på deres frivillige tid og ved hjelp av frivillige ressurser, noe som gir høyt kompetente folk til en meget lav kostnad.
- Personlig utstyr som for den enkelte representerer betydelige kostnader.

Å tallfeste verdien av en frivillig redningstjeneste blir en vanskelig øvelse. Men om vi lager en økonomisk modell der vi legger til grunn at all beredskap, utdanning, øvelse og innsats skal være betalt - og i tillegg tar med egenaktiviteten, utstyret den enkelte har, det materiellet og bygningene som er i den frivillige redningstjenestens eie, så vil man fort komme opp i betydelige summer. Dersom man i tillegg forsøker å tallfeste verdien av forebyggende arbeid og av det å redde liv, blir bildet enda mer tydelig.

Transportøkonomisk institutt gjorde en nyttekostanalyse for redningsskøytenes arbeid i perioden 1999 – 2004. Den sier at den samfunnsøkonomiske nytten av bare redningsskøytene er fire ganger så stor som kostnadene

Samfunnet oppnår med andre ord store økonomiske fordeler av en frivillig redningstjeneste og vil, dersom samfunnet ønsker å erstatte dette med tilsvarende profesjonelle ressurser, måtte belage seg på utgifter i mange-milliardersklassen, samtidig som man også vil miste mange av tilleggsgjevningene ved å ha en modell bygget på frivillighet.





5.4 RINGVIRKNINGER AV EN FRIVILLIG REDNINGSTJENESTE

Den frivillige redningstjenesten i Norge er en unik ressurs. Landsomfattende, lokalt forankret og robust. Tjenesten har et bredt fokus, både gjennom søks- og redningsoppdrag, forebyggende tiltak, ungdomsarbeid og beredskap fra sjø til fjellet. I den frivillige redningstjenesten legges det ned et enormt engasjement, gjennom hele året, som er beregnet tidligere til å være mellom 2 og 3 millioner timer med innsats (jf HRS). Den totale beredskapen med mannskaper hele døgnet/hele året er selvfølgelig mye større.

I "Analyse av internasjonale krav til sjøredningstjeneste" (DNV 2007) er verdien av frivillige mannskap i sjøredningskorpserne satt til 30 millioner pr. år.

Frivilligheten gir mange tilleggseffekter til det å kunne yte effektiv redningsinnsats, noen av disse er:

- En bred kunnskap om og forankring av redningstjenesten i befolkningen.
- Et sterkt fokus på menneskeverd og etikk.
- Godt forebyggende arbeid.
- Ungdomsarbeid og trygge lokalsamfunn.
- Utvikling av fag og tjenestens innhold.
- Enormt store beredskapsressurser som har fokus på innsats over tid og har god lokalkunnskap.
- En meget god utnyttelse av de midlene samfunnet bruker på redningstjeneste.
- Bidrag til at vi har en befolkning som kan livreddende førstehjelp.
- Tidlig intervensjon gjennom tilstedevakt i fjellet og på sjøen med ressurser.
- Den egenverdien det har for den enkelte frivillige.





6 FOKUSOMRÅDER

I denne delen av dokumentet har vi sett på ulike utfordringer for den frivillige redningstjenesten. Disse områdene har vi sett på ut fra en tenkning om hvor vi vil være i 2030 og situasjonene i dag. I handlingsplanen finner man tiltak som er koblet mot å nå et ønsket nivå.

6.1 ORGANISERING OG SAMVIRKE

Redningstjenesten anno 2030

Vi har en sterk og synlig frivillig redningstjeneste. Prinsippene som ligger til grunn for redningstjenesten er fastslått i en egen lov om redningstjenesten. I denne har man sikret grunnlaget for frivillig redningstjeneste. En rekke forskrifter har bidratt til at redningstjenestens innsats er mer standardisert og effektiv. Personer som har behov for redning, opplever at de får det samme tilbudet i hele landet på en ensartet måte. Samvirkeprinsippet ligger til grunn for den operative utøvelsen i redningstjenesten, men samvirket i 2030 er tydeligere definert. Roller og ansvar er avklart og enhetene har samhandling, også innen for rammen av øvelser, utdanning og fagutvikling. Erfaringsutveksling og kontakt på tvers av organisasjoner, er et viktig verktøy for å sikre en fortsatt god redningstjeneste. Den frivillige redningstjenesten er mer robust enn noensinne, blant annet fordi det er slått fast et prinsipp, om at alle offentlige etater har plikt til å understøtte den frivillige redningstjenesten. Dette har ført til at man har reelle muligheter til å delta i øvelser, kurssammenheng og ikke minst å påvirke viktige sentrale prosesser.

Situasjonen i dag

Mange steder har det utviklet seg god lokal praksis omkring hvordan man løser redningsoppdrag. Det skjer mye godt samvirke, i samband, med søk etter savnet person eller andre redningsaksjoner. Den frivillige redningstjenesten møter på alle måter velvilje fra nasjonale myndigheter og tendensen i 2007 er at vår forutsetning for innsats er under bedring. Vi har fått fast plass i alle landes lokale redningsentraler og vi har økte satser for refusjon etter redningsinnsats. Grunnstøtten ligger an til økning fra statsbudsjettet i 2008 og vi ser at nasjonale myndigheter tar tjenesten på alvor.

Det finnes i dag ingen faste møteplasser mellom alle som har ansvar for redningstjeneste. Det er ingen felles faglige standarder og det er stor variasjon fra redningsaksjon til redningsaksjon





hvordan innsatsen koordineres og ledes - ikke minst når det gjelder tilgjengelige lokale ressurser.

Prinsippet om at redningstjenesten skal utøves som et samvirke er ikke konkretisert med klar fordeling av ansvar, oppgaver og myndighet. Samvirkeprinsippet er truet av at blant annet den frivillige redningstjenesten har begrensede muligheter for å delta i øvelser, møtevirksomhet og prosjektarbeid.

Organisering av den offentlige redningstjenesten har skapt en utfordring i forholdet mellom hva som er redningstjeneste og hva som er helsetjenesten sitt ansvar. Dette fører til at det jevnlig oppstår at pasientoppdrag utenfor vei håndteres feil. Vi ser også at ingen tar ansvar for å ha en robust frivillig redningstjeneste som en viktig samfunnsforsterker, i tilfelle av medisinsk katastrofe eller større hendelse.

I dag er man i ferd med å etablere en ny kommunikasjonsplattform, et nytt digitalt nødnett, som i skrivende stund ser ut til å ekskludere de frivillige fra samhandling med andre ressurser i redningstjenesten, på grunn av høye driftskostnader.

Politiet er omorganisert og vi ser at en rekke andre ressurser er i stor endring. Konsekvensene av dette, for redningstjenestens operative hverdag, er uklar men det totale ressurstilfanget ved større hendelser i Norge er sannsynligvis mindre i dag enn for bare få år siden.





6.2 FRIVILLIGHET OG MOTIVASJON

Redningstjenesten anno 2030

I 2030 har vi en frivillig redningstjeneste som er moderne, faglig ledende og effektiv i møte med utfordringer i redningstjenesten. Den enkelte frivillige opplever mening gjennom å bidra i vår felles dugnad. Samfunnets ulike aktører understøtter frivillighet og skaper rammer, som gjør at hver enkelt som bidrar har vilje og evne til handling, forpliktelse, kompetanse og forutsetninger for å delta. Tjenesten har en moderne og oppdatert utdanning og det beste utstyret som er tilgjengelig. Det er tilstrekkelig økonomisk grunnlag til at man kan si ja til initiativer fra engasjerte mannskaper, utvikle faget videre og slippe å slite ut mannskaper med inntektsbringende arbeid. Det er mer tid til øvelser og tid brukt i felt, opplæring i ferdigheter og egenerfaring. Ressursene i redningstjenesten er godt kartlagt og ved redningstilfeller blir alle ressurser, som er egnet, kalt ut og tatt i bruk på beste måte. Den største utfordringen for en godt fungerende redningstjeneste er jevn rekruttering av motiverte og kompetente medlemmer til den frivillige redningstjenesten. I 2030 er det en rekke forhold som understøtter rekrutteringen til redningstjenesten, både fra arbeidslivet, skoleverket og i forhold til den nytten den enkelte opplever, ved å være aktiv i redningstjenesten.

Situasjonen i dag

I 2008 er situasjonen for den frivillige redningstjenesten kritisk. Sterkere privatøkonomi og økte krav fra arbeidsgiver gjør det vanskelig å delta, kanskje spesielt under aksjoner på dagtid. Frivillige er presset til å arbeide mer med inntektsbringende arbeid, enn øvelse til redningstjeneste.

En av de viktigste motivasjonsfaktorene for de frivillige mannskapene, er å bli brukt i reelle hendelser.

Den økonomiske situasjonen til de enkelte organisasjonene i dag, tilsier at de må bruke unødvendig mye tid på inntektsbringende tiltak, som går på bekostning av de oppgavene de egentlig er der for å løse – berge liv og redde verdier.





6.3 DEN TEKNOLOGISKE UTVIKLINGEN

Redningstjenesten anno 2030

Det nye nødnett har tilnærmelsesvis 100 % dekningsgrad og det er utarbeidet gode kommunikasjonsløsninger mot maritim virksomhet. Investeringskostnadene for de frivillige organisasjonene, både når det gjelder utstyr og abonnementskostnadene, ble betraktelig redusert og subsidiert. Alle enheter i den frivillige redningstjenesten er utstyrt med APRS (automatisk posisjonering av mannskaper i søk). Det er utarbeidet enhetlig verktøy for dokumentasjonshåndtering i KO og det brukes digitale løsninger bl.a. for dokumentasjon av redningsoppdrag. Dette håndteres av Nasjonalt redningsfaglig forum i regi av FORF / Justisdepartementet/ HRS. Det er også lagt til rette for felles avtale for innkjøp og bruk av teknisk utstyr, samt fritak for mva og konsesjonsavgifter. Det er også laget gode løsninger for felles web basert lagring av dokumentasjon fra aksjoner, denne styres av FORF / HRS. Hver enkelt organisasjon har også tilgang til "sine" data.

Situasjonen i dag

Frivillige ressurser i redningstjenesten baserer seg i dag helt og fullt på egne løsninger, som de finansierer over egne budsjetter. Løsningene er velprøvde og robuste, men har klare operative begrensninger.

Det mest kritiske teknologiske utstyret vi har er mobiltelefoner og sambandsradioer, i tillegg til GPS for navigasjon og lysutstyr. Det gjøres spredte forsøk med digitale kart og dokumentasjon av innsats, uten at dette ennå er gjennomført som en norm for alle.

De fleste organisasjonene har egne hjemmesider og ressursregistre som de benytter for å ha oversikt. Det er ingen felles standard og plattform for å synliggjøre ressurser i redningstjenesten.





6.4 KOMPETANSE OG KVALITET

Redningstjenesten anno 2030

Hele den norske redningstjenesten, frivillige, offentlige og private aktører, fremstår som en enhetlig og godt sammenkjørt gruppe i søk og redningsarbeidet. Det ble i løpet av 2008, opprettet en nasjonalt redningsfaglig råd, sammensatt av de ulike redningsetatene, organisasjonene og offentlige myndigheter. Dette har vist seg å være et viktig forum og arena, som tilrettelegger og utarbeider nasjonale standarder for den norske redningstjenesten på alle plan. Det har også vist seg at det er den rette og mest effektive måten til forankring, ikke bare organisasjonene og de ulike aktørene seg i mellom, men også politisk.

Situasjonen i dag

Det offentlige er i svært liten grad villige til å stille krav til de frivillige organisasjonene. Dette forklares med at dersom man stiller krav, forsvinner det frivillige aspektet ved tjenesten. Vi kan ikke se at dette er tilfelle og vil påpeke at det allerede i dag stilles mange uformelle krav til oss som aktører i redningstjenesten.

Det er forventninger til at vi skal løse oppdraget på en kompetent og forsvarlig måte. Det er også forventninger fra samfunnet om at redningstjenesten stiller opp der noen er kommet i nød på grunn av terreng eller værforhold. Det er også viktig at hvert enkelt mannskap har utdanning og forståelse til å gjennomføre oppdraget på en sikker måte, for seg selv og for den som er i nød.

Dette innebærer at de frivillige organisasjonene selv må stille en mengde krav til seg selv. Dersom vi velger - og ikke stille disse kravene, vil det på sikt innebære at den frivillige redningstjenesten ikke lenger er i stand til å løse de oppdrag den var påtenkt.

De frivillige organisasjonene kan ikke ha noe annet krav enn best mulig kompetanse, fordi det handler om å være en ressurs i beredskapssammenheng.

De frivillige organisasjonene ønsker til enhver tid å løse oppdrag og håndtere hendelser som oppstår på en god og effektiv måte.

Verdien av at de frivillige har god kompetanse knyttet til blant annet, førstehjelp, akuttmedisin, lokal kunnskap om sjø og fjell m.m. er meget stor, og det har tatt mange år å bygge dette opp.

I dag stiller samfunnet større krav til kompetanse på ulike nivåer – både praktisk og teoretisk. Mønsteret i hvordan folk fyller fritiden sin endrer seg, se for eksempel risikoatferd i forholdt til ekstremsport, endringer i friluftsfærdigheter, turistnæring og helse. Samfunnet er i rask endring og det er større forventninger til rask og standardisert respons. Terskelen for bruk av





redningstjenesten endrer seg også i takt med utviklingen. Det forventes rask og effektiv respons, fra en redningstjeneste som har kompetanse, ferdigheter og nødvendig utstyr til å løse de enkelte oppgavene.

Nødvendige tiltak

Generelt sett, ser vi at, innad i de ulike organisasjonene finnes det stor fagkunnskap om rednings og førstehjelpsinnsetts. Utfordringene slik vi ser det, er nivået på samhandling, felles standarder og planverk, mellom de ulike aktørene i og under redningsoperasjoner. Vi ser helt klart behovet for en felles grunnutdannelse. De frivillige organisasjonene har mye kunnskap og lang erfaring i redningstjenesten. Dette bør helt klart vektlegges og benyttes i en mye større grad enn de i mange tilfeller gjør i dag.

Man skal ikke ta bort den spesialkompetansen som finnes i noen av organisasjonene, men benytte seg av den på en bedre måte. Det må også i større grad gjøres kjent hvem som innehar hvilken kompetanse og hvor det finnes.

Et av hovedfunnene i evalueringsrapporten fra HRS med de lokale redningsentralene i perioden 2004 – 2006), viser at det er behov for mer utdannelse i redningsfag. Her vil helt klart de frivillige organisasjonene, de private og offentlige etatene ha betydelig mer igjen for å ha en felles standard på denne typen utdannelse.

Det er også et behov for felles planverk og flere øvelser mellom de ulike aktørene, ikke bare på land men også sjø.

De frivillige organisasjonene ser helt klart et behov for, og nytten av felles standarder og felles kurs på flere områder. Vi ser også at det er et mye større behov for å videreutvikle og oppdatere kunnskap på de ulike fagområdene. Utviklingen i forhold til fagkunnskaper og teknologisk utstyr går raskt og de frivillige organisasjonene har som mål og alltid å være oppdatert.

Med redningstjeneste forstås den offentlige organiserte virksomhet, som utøves i forbindelse med øyeblikkelig innsats, for å redde mennesker fra død og skader som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner - som ikke blir ivaretatt av særskilt opprettede organer eller ved særlige tiltak. Vi ser et klart behov for et overordnet organ som kan arbeide med





redningsfaglighet. Et nasjonalt redningsfaglig råd er formålstjenelig for å ivareta redningsfaglig kompetanse hos samvirkeaktørene. I dag finnes det ikke noe organ som har som formål å organisere samarbeidet mellom de ulike aktørene og organisasjonene. Det er heller ikke noe felles fora som knytter de frivillige, private og offentlig organisasjoner og etater sammen - for å legge til rette og koordinere den norske redningstjenesten.

Med god kommunikasjon og erfaringsutveksling mellom de ulike aktørene i redningstjenesten – vil gjøre den norske redningstjenesten en enda bedre beredskap i den store sammenheng.





6.5 SIKKERHET OG ULYKKESFOREBYGGENDE ARBEID

Redningstjenesten anno 2030

Det er få alvorlige uhell og dødsfall som rammer den frivillige redningstjenesten. Ressursene er gjennomgående godt skolerte for de oppdragene de påtar seg. De frivillige har like godt utstyr som andre i redningstjenesten, for å ivareta sin egen sikkerhet. En viktig faktor som har bidratt til at det er god sikkerhet for mannskapene i redningstjenesten, er at det finnes nasjonale øvingsplaner som sikrer at man øver og samhandler i redningstjenesten. Det er robuste sambandsløsninger som sikrer kommunikasjon mellom de ulike i redningstjenesten. Når det en sjelden gang skjer ulykker, forsøker organisasjonene å se hva som gikk galt for å forebygge tilsvarende hendelser i fremtiden. Det er etablert en nasjonal database for registrering av nesteulykker og ulykker i redningstjenesten. Uønskede hendelser drøftes rutinemessig på det årlige redningstjenesteseminalet.

Forebyggende arbeid er godt koordinert og man er i god dialog med turistnæring og ulike miljøer, for å skape gode holdninger. På bakgrunn av forskning omkring redningstjeneste har man laget to nye fjellvettregler, som sier noe om hvordan man forebygger uønskede hendelser og hvordan man skal opptre dersom det går galt.

I det forebyggende arbeidet har man valgt dialog og ikke minst opplæring i solide grunnleggende friluftsferdigheter som prinsipper.

De frivillige redningsmannskapene i Norge er i 2030 ingen superhelter. Det er godt utdannede, seriøse aktører som gjør sin innsats på bakgrunn av grundig risikovurderinger. Vi har sikkerhetstenkning som sentrale elementer i utdanningen av mannskaper og ledere.

Situasjonen i dag

Aktørene i den frivillige redningstjenesten rapporterer at de har et internt og et eksternt arbeid med sikkerhet og forebygging. Vi har ingen romantisering av redningsmannskapet, som gjør innsats med stor personlig risiko. Både myndigheter og mannskaper har god toleranse for at man velger å være på den sikre siden. I utdanning av ledere og mannskaper er det et solid fokus på sikkerhet.

De frivillige har, i dag, et for dårlig sambandssystem som kan bli noen bedre dersom man blir fullverdige brukere av nytt nettnett.





Det er få øvelser som er egnet for deltakelse fra de frivillige og i nasjonale storøvelser har frivillige ressurser ofte i tilstrekkelig grad ikke noe utbytte. Vi ser også at økonomi danner en begrensning for sikkerhet, i det at mange frivillige ikke har råd til det beste innen navigasjon, kommunikasjon og annet nødvendig utstyr, for å gjøre innsats.

Det forebyggende arbeidet som gjøres fra de frivillige i redningstjenesten, knytter seg enten til kampanjer innen bestemte områder (drukning, snøskred etc.), til at man er tilstede og kan gripe inn for å forhindre at en ulykke oppstår, eller får et større omfang. Det forebyggende arbeidet er også i liten grad koordinert mellom organisasjonene.

6.6 DET ØKONOMISKE GRUNNLAGET

Redningstjenesten anno 2030

Det foreligger et forsvarlig økonomisk grunnlag for en frivillig redningstjeneste. Forsvarlig betyr her at vi har god utdanning, nødvendig utstyr og økonomi til forsvarlig drift. Den enkelte som bidrar i redningstjenesten gjør det uten for store personlige kostnader.

De frivilliges møte med det offentlige er forenklet og FORF er styrket som en samlende kanal for innspill fra de ulike organisasjonene. I 2030 kan mannskaper i den frivillige redningstjenesten i større grad prioritere tid til øvelser, kurs og reell innsats. Presset i forhold til innteksbringende tiltak har avtatt noe og vi ser at vi klarer å beholde motiverte friluftsfolk i større grad enn hva som var tilfellet i 2007.

Situasjonen i dag

I dag står den frivillige redningstjenesten ovenfor store utfordringer. Økt bruk, endring i frivilligheten, strengere interne og eksterne krav, samt svak og presset økonomi, gjør at de frivillige organisasjonene nå må bruke mye unødige ressurser på å samle inn penger, jobbe politisk for å få bedre vilkår for organisasjonene, samt opprettholde kontakt med alle oppdragsgivere og departement de måtte være berørte av.

Dagens økonomiske tilstand blant de frivillige organisasjonene er svært variable, men gjengs over på lokalt plan, er de frivillige redningsgruppene tuftet på dårlige økonomiske vilkår.

Pr i dag er det Justis og politi departementet som fordeler en stønadspott på kr 6 millioner til de frivillige. Dette beløpet skal være med å dekke beredskap, utdanning og innkjøp av utstyr.





I dag ser vi at hvert enkelte frivillige mannskap i redningstjenesten bruker av sin egen fritid til å utdanne seg, øve, jobbe forebyggende og stå i beredskap for hendelser som skulle oppstå. I tillegg til dette, stiller de med eget utstyr og bruker mye av sine egne midler til transport og frikjøp fra arbeid for å kunne delta på både øvelser, kurs og aksjoner.





7 HANDLINGSPLAN FOR STYRKING AV REDNINGSTJENESTEN 2008-2011

Handlingsplanen beskriver tiltak som bidrar til å ha en god operativ frivillig redningstjeneste. En redningstjeneste som nasjonale myndigheter skal være stolt over å ha bidratt til for å opprettholde, og som er et godt forbilde for andre lands organisering av redningstjenesten. En redningstjeneste som redder liv.

For å nå de mål og ønsker som er fremlagt i dette dokumentet, må nasjonale myndigheter iverksette tiltak.

SATSINGSOMRÅDER

Basert på beskrivelsen av den frivillige redningstjenesten er det identifisert fire satsingsområder. Disse er ikke i prioritert rekkefølge.

1. Økt samvirke og større gjensidig forpliktelse mellom aktørene i redningstjenesten.
2. Økt samfunnsmessig forståelse for verdien av en frivillig redningstjeneste.
3. Bedre forutsetninger for deltakelse for aktørene i redningstjenesten på alle nivåer.
4. Helhetlig satsing og arbeid med forebygging av ulykker og uønskede hendelser.

Her følger en kort beskrivelse av hvert enkelt tiltak i handlingsprogrammet. Hvert enkelt tiltak er beskrevet med bakgrunn for tiltaket, målsettingen, hva som skal gjøres samt ansvarsforhold.

Det må bli utarbeidet mer spesifiserte prosjektplaner for hvert enkelt tiltak. Tiltakene er ikke i prioritert rekkefølge.





Satsningsområde 1

Økt samvirke og større gjensidig forpliktelse mellom aktørene i redningstjenesten.

1.1	Nasjonalt redningsfaglig råd	
1.2	Plikt til å understøtte redningstjenesten for det offentlige	
1.3	Styrking av rollen til de frivillige ved HRS/LRS	
1.4	Styrking av kunnskapen om redningstjenesten i politietaten	
1.5	En offentlig etat med særskilt ansvar for å følge opp den frivillige redningstjenesten	

Satsningsområde 2.

Økt samfunnsmessig forståelse for verdien av en frivillig redningstjeneste.

2.1	Kommunikasjon / Informasjon om den frivillige redningstjenesten til arbeidsgivere, skoleverk og storsamfunnet for øvrig	
-----	---	--

Satsningsområde 3.

Bedre forutsetninger for deltakelse for aktørene i redningstjenesten på alle nivåer.

3.1	Bedre rammevilkår for den frivillige redningstjenesten	
-----	--	--





Satsningsområde 4.

Helhetlig satsing og arbeid med forebygging av ulykker og uønskede hendelser.

4.1	Tiltak 1.1 og 2.1	
-----	-------------------	--

Her følger en kort beskrivelse av hvert enkelt tiltak i handlingsprogrammet. Hvert enkelt tiltak er beskrevet med bakgrunn for tiltaket, målsettingen, hva som skal gjøres og ansvarsforhold.

Det må bli utarbeidet mer spesifiserte prosjektplaner for hvert enkelt tiltak. Tiltakene er ikke i prioritert rekkefølge.

1.1	Navn: Nasjonalt redningsfaglig råd
<p>Bakgrunn:</p> <p><i>"Vi vil ha et samlingspunkt som bidrar til dialog og utvikling slik at redningstjenesten har metoder og rutiner som bidrar til effektiv livreddende og skadebegrensende innsats i tråd med tradisjonen om at redningstjenesten skal utøves som et samvirke mellom frivillige redningsorganisasjoner, private foretak og offentlige ressurser"</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opplevelse av at vi gjør ting ulikt i ledelse, organisering og gjennomføring av redningsaksjoner i Norge ▪ Opplevelse av at vi ikke klarer å utvikle "beste praksis" for hvordan vi skal løse oppdrag ▪ Opplevelse av at vi mangler et organ som kan fange opp internasjonale og nasjonale erfaringer og omdanne dette i anbefalinger som vi jobber ut fra i Norge ▪ Erfaring med at det er lite samhandling mellom profesjonelle og frivillige aktører i redningstjenesten ▪ Subjektiv vurdering som går på at samvirkeprinsippet er under press fordi ulike etater er veldig opptatt av å fremheve sine fortrinn snarere enn å se på samhandling og hvordan man best kan utfylle hverandre ▪ Erfaring med at mange redningsfaglige problemstillinger ikke når opp til politisk nivå og dermed forblir uavklart ▪ Vi ser at det i dag er mange oppgaver som må løses på operativt, taktisk og strategisk plan i redningstjenesten og et nasjonalt redningsfaglig råd vil bidra til å klargjøre problemstillinger og komme med forslag til løsninger 	
<p>Målsetting:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nasjonalt redningsfaglig råd skal være et organ for å styrke og utvikle samvirke mellom de ulike aktørene i den norske redningstjenesten. 	





- Nasjonalt redningsfaglig råd skal bidra til faglig utvikling og kvalitet i redningstjenesten, blant annet gjennom utvikling av felles nasjonale standarder for innsats i redningstjenestesammenheng.
- Nasjonalt redningsfaglig råd skal styrke samhandlingen mellom den frivillige redningstjenesten og profesjonelle aktører.
- Nasjonalt redningsfaglig råd skal ha jevnlig kontakt med politisk nivå for å drøfte og synliggjøre muligheter og utfordringer i redningstjenesten

Innhold:

UBYTTE AV Å HA ET NASJONALT REDNINGSFAGLIG RÅD

- Likeverdig redningstjeneste i hele landet, vi løser oppdrag ut fra beste praksis og relativt lik.
- Styrket samvirke mellom alle etater, mer effektiv oppgaveløsning gjennom at vi har klare prosedyrer og felles faglighet
- Styrket kontakt mellom operative ledd og politisk nivå i Justisdepartementet
- Evne til å fange opp internasjonale og nasjonale erfaringer på en effektiv måte
- Felles forståelse for hvordan vi løser oppdrag i redningstjenesten
- Felles standard for innhold i kvalifiserende kurs
- Felles standard for dokumentasjon og rapportering
- Felles plattform for tekniske løsninger
- Samkjøre helsetjeneste og redningstjeneste for å sikre optimal løsning av pasientoppdrag utenfor vei og god beredskap for medisinsk katastrofe/større hendelse
- Utarbeide nasjonal standard for sikkerhetsutstyr

Organisering:

Oppdragsgiver: Justisdepartementet

Prosjektansvarlig: Rednings- og beredskapsavdelingen i Justisdepartementet

Prosjektleder: FORF

Kostnader: Ett årsverk + driftsmidler

Finansiering:

Sekretariat driftet av RBA i JPD

Totalt

Tidsramme: Kontinuerlig tiltak

Oppstart: Våren 2008

Ferdig:





1.2	<p>Navn: Alle offentlige etater som arbeider på redningstjenestefeltet må ha plikt til å understøtte den frivillige redningstjenesten. Dette må nedfelles i</p> <ul style="list-style-type: none"> - Styrende dokumenter for relevante myndigheter
<p>Bakgrunn: "De frivillige opplever utfordringer vedrørende sin deltakelse i planprosesser, øvelser og knyttet til bruk i aksjoner. Rammevilkårene for den frivillige redningstjenesten bidrar til at det er vanskelig for de frivillige selv å ta denne rollen, det er derfor behov for at de offentlige er forpliktet til å understøtte gjennom å inkludere de frivillige organisasjonene i alle prosesser knyttet til redningstjeneste."</p> <ul style="list-style-type: none"> - De frivillige er ikke tilstrekkelig involvert i øvelser arrangert av offentlige etater - De frivillige opplever å ikke være tilstrekkelig involvert i utarbeidelsen av planverk - Opplevelse av å bli sent varslet ved redningstilfeller, fordi ressurs koordinatør ikke har nødvendig kunnskap om - Offentlige etater lite synlige lokalt - Offentlige etater er ikke med på å understøtte de frivillige ved utstyranskaffelser og midler til øvelser - Opplevelse av lite utbytte ved deltagelse i større øvelser arrangert av det offentlige - <p>Det er behov for at alle offentlige etater ivaretar interessene til den frivillige redningstjenesten. Dette innebærer å sørge for at de frivillige ressursene blir benyttet i reelle oppdrag, øvelser og planarbeid.</p> <p>De frivillige organisasjonene har i sin natur utfordringer med å samarbeide med de andre aktørene i redningstjenesten. Dette på grunn av lite ressurser til å delta i fora som finner sted på dagtid. Derfor er det nødvendig at alle offentlige etater er forpliktet til å understøtte de frivillige.</p>	
<p>Målsetting: At de frivillige på en god måte er ivaretatt i sitt samvirke med det offentlige.</p>	
<p>Innhold: Utbytte av at alle offentlige etater understøtter den frivillige redningstjenesten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bedre utnyttelse av ressursene - God utnyttelse av lokalkunnskap - De frivillige opplever å bli sett og ivaretatt - Samfunnet øker sin evne til å effektivt yte innsats - 	
<p>Organisering: RBA i JPD gjør en gjennomgang av de føringer ulike myndigheter har for understøtting av den frivillige redningstjenesten og kommer med forslag til utbedringer/presiseringer. Mest relevant er SHdir, POD, DSB, DNK, Politi på operativt nivå, Helseforetakene, fylkesmennenes beredskapsavdelinger</p>	





Oppdragsgiver: JPD Prosjektansvarlig: RBA Prosjektleder: RBA	
Kostnader: Ingen	Finansiering:
Totalt	
Tidsramme: 2008 med sikte på revisjon til 2009 Oppstart: Ferdig:	





1.3	<p>Navn: Styrke den frivillige representantens rolle i redningsledelsen på HRS og LRS nivå, betyr følgende</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etablering av LRS kurs for alle representanter - Økonomiske muligheter til å delta for frivillige på møter og øvelser - Frivillig representant i den kollektive ledelsen ved HRSene - Lokale øvingsplaner som tar hensyn til den frivillige redningstjenestens behov for øving
<p>Bakgrunn: "Opplevelse av at de frivilliges representantens i redningsledelsen ikke er utnyttet tilstrekkelig Behov for å se på hvordan de frivillige blir ivaretatt inn mot LRS.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opplevelse av at andre medlemmer av redningsledelsen ikke har god nok kunnskap om de frivillige ressursene - 	
<p>Målsetting: Representanten for de frivillige er godt ivaretatt inn mot LRS, HRS og redningsledelsen.</p>	
<p>Innhold:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De frivillige får representant hos HRS - Behov for fast møtepunkter for alle representanter i redningsledelsen - LRS skal ta ansvar for at det regelmessig arrangeres øvelser - LRS tar ansvar for at de frivilliges øvingsutbytte ivaretas gjennom å invitere de frivillige med i planprosessen. - Felles system for rapportering av ulykker/nesten-ulykker i redningstjenesten, erfaringsutveksling rundt dette. 	
<p>Organisering: Saken tas inn i håndbok i redningstjeneste, RBA avklarer instruks for politimestrene i saken sammen med HRS og POD Oppdragsgiver: JPD Prosjektansvarlig: Prosjektleder:</p>	
<p>Kostnader: Ingen spesielle kostnader utover at man må finne budsjettmidler lokalt eller sentralt til å dekke utgiftene til frivillige som møter i LRS/HRS</p> <p>Totalt</p>	<p>Finansiering:</p>





1.4	Navn: Styrke kunnskapen om redningstjenesten i politietaten
<p>Bakgrunn: Kunnskapen om den norske redningstjenesten er generelt for dårlig på operativt nivå i redningstjenesten. Elever ved politihøgskolen får en svært begrenset innføring i ressurser, organisering og prinsipper for redningstjenesten.</p>	
<p>Målsetting: Øke kompetansens om den frivillige redningstjenesten Bidra til styrket samvirke på alle nivåer Sikre best mulig løsning av redningsoppdrag</p>	
<p>Innhold: Kurs i Samvirke på skadested må gjøres om til en opplæring i redningstjeneste som kjøres lokalt hos alle aktører Politihøgskolen må sammen med FORF se på utdanningsplaner og mulighet for øvelser og erfaringsutveksling Styrke det lokale samvirket mellom de frivillige og politiet gjennom felles møteplasser og øvelser og gode rutiner for aksjonsgjennomgang etter redningsinnsats. FORF brosjyren må revideres Øvingsplan for politidistriktene Kontakt med justiskomiteen på stortinget to dager i året LRS må bli en møteplass der man drøfter erfaringer på tvers av etatene HRS legger vekt på erfaringsgjennomgang og øvingsvirksomhet etter aksjoner i sine tilsyn</p>	
<p>Organisering: Etablering av samarbeidsprosjekt mellom PHS og FORF</p>	
<p>Oppdragsgiver: JPD Prosjektansvarlig: RBA Prosjektleder: Utpekes av RBA</p>	
Kostnader: ukjent	Finansiering:
Totalt	





1.5	<p>Navn: En offentlig etat / avdeling må ha et særskilt ansvar for å følge opp den frivillige redningstjenesten.</p> <p>Bakgrunn: I dag er det RBA som er det mest naturlige kontaktpunktet for ressursene i den frivillige redningstjenesten. Men allikevel er det en rekke saker der man må jobbe direkte mot andre avdelinger og direktorater. Den frivillige redningstjenesten har en utfordring knyttet til kommunikasjon med offentlige etater. Det er vårt ønske at RBA mandatene slik at de kan følge opp viktige saker for oss inn mot andre direktorater og departementer.</p> <p>Hovedmålet med dette tiltaket er at den frivillige redningstjenesten sin hverdag blir forenklet .</p> <p>Et annet mål er at man får en mer helhetlig tilnærming til den norske redningstjenesten fra våre nasjonale myndigheter.</p> <p>Målsetting: Helhetlig og samordnet møte med det offentlige for ressursene i den frivillige redningstjenesten</p> <p>Innhold: Kartlegge kontaktpunkter og prosesser som har innvirkning på den frivillige redningstjenesten, avklare hvem som har ansvar inn mot deler av tjenesten til organisasjonene i FORF Finne en hensiktsmessig modell for organisering av en samordnet oppfølging, enten gjennom fullmakter til RBA eller nedsetting av en intra-departemental kontaktgruppe for den frivillige redningstjenesten som kan fungere som en referansegruppe for JPD</p> <p>Organisering: JPD Oppdragsgiver: JPD Prosjektansvarlig: RBA Prosjektleder: RBA</p>
Kostnader: ukjent	Finansiering:
Totalt	





3.1	Navn: Bedrede rammevilkår
Bakgrunn: Det er ikke gode nok permisjonsordninger for mannskapet og for strenge avgifter for den frivillige redningstjenesten.	
Målsetting: Nasjonale myndigheter legger til rette bedre permisjonsordninger og avgiftsregler for den frivillige redningstjenesten.	
<p>Innhold:</p> <p>For den enkelte Etablere gode permisjonsregler for mannskaper som deltar på søks- og redningsoppdrag Trygghet gjennom gode forsikringsordninger og ordning i folketrygde i forhold til skader under opplæring, øvelse og innsats i redningstjenesten</p> <p>For organisasjonene Fritak for MVA Fritak for Årsavgift for alle kjøretøy og andre avgifter knyttet til vårt materiell Fritak for konsesjonsavgift på sambandsmateriell Gratisprinsipp for investering og driftskostnader i nytt nødnett for de frivillige Revisjon av refusjonssatser hvert 2. År Opptappingsplan for grunnstøtten til de frivillige fra JPD Tilsvarende fritak fra regleverk som NRRL og Forsvaret har for radioutstyr som skal benyttes i redningstjenesten</p>	
Organisering: Oppdragsgiver: Prosjektansvarlig: Prosjektleder:	
Kostnader:	Finansiering:
Totalt	





2.1	Navn: Kommunikasjon / Informasjon om den frivillige redningstjenesten til arbeidsgivere, skoleverk og storsamfunnet for øvrig
<p>Bakgrunn:</p> <p>Den frivillige redningstjenesten er avhengig av å være synlig i det norske samfunnet, dette er en forutsetning for</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forebyggende arbeid - Rekruttering til tjenesten - Legitimitet for krav om permisjon fra arbeidsgiver - Anerkjennelse av den innsatsen den enkelte gjør og derigjennom bidrag til motivasjon hos grupper og mannskaper 	
<p>Målsetting:</p> <p>Den frivillige redningstjenesten skal være godt kjent på alle nivåer i det norske samfunnet.</p>	
<p>Innhold:</p> <p>Styrke FORF som kanal for de frivillige</p> <p>Prosjekt over tre år som har som formål å synliggjøre redningstjenesten, spesielt i forhold til skoleverket, offentlige etater og partene i arbeidslivet.</p>	
<p>Organisering:</p> <p>Oppdragsgiver: JPD</p> <p>Prosjektansvarlig: FORF</p> <p>Prosjektleder: Utnevnes</p>	
<p>Kostnader:</p> <p>2 millioner</p> <p>Totalt</p>	<p>Finansiering:</p>





8 VEDLEGG: BESKRIVELSE AV ORGANISASJONENE I FORF



Norske Redningshunder

Beredskap

Norske Redningshunder er en landsomfattende humanitær organisasjon hvis formål er å utdanne hunder til bruk i redningstjenesten, og å spre opplysning om hundens muligheter til å finne mennesker som er savnet.

Ressurser i redningstjenesten

Organisasjonen bidrar med topptrente hunder innenfor områdene søk etter savnet barmark, søk etter savnet om vinteren, søk i skred og spesialtrente hunder til søk i ruiner. Norske Redningshunder deltar i gjennomsnitt i 200 leteaksjoner hvert år.

Utdanning

Organisasjoner har en omfattende utdanning av hundeførere og hunder innen de ulike innsatstypene. Utdanning av en hundekvipasje krever flere år med innsats.

De største utfordringene

Det stilles høye krav til vårt mannskap og NRH må ivareta det høye nivået vi har i dag. Det må også gis rom for utvikling / kompetanseheving som er større enn i dag. Dette er kostnadskrevenne tiltak som NRH må finne inndekning for.





Norsk Folkehjelp Sanitet

Beredskap

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Organisasjonen arbeider aktivt i det norske samfunnet, internasjonalt, med ungdom og i den norske redningstjenesten gjennom sin Norsk Folkehjelp Sanitet. Norsk Folkehjelp Sanitet er landsdekkende og organisert med 80 sanitetsgrupper fordelt på 6 regioner. Totalt er det ca 2500 mannskaper som er aktive i vår beredskap. I 2007 (pr 15.09.2007) har vi vært utkalt på 97 søk og redningsoppdrag. Norsk Folkehjelp Sanitet utdanner befolkningen i førstehjelp, har et omfattende ungdomsarbeid og jobber aktivt med ulykkesforebygging gjennom kurs og opplysningsarbeid.

Ressurser i redningstjenesten

Beredskapen knytter seg til søk etter savnet, ulike redningsoppdrag, evakuering av syke og skadde utenfor vei og beredskap for innsats ved større hendelser. Norsk Folkehjelp Sanitet har ressurser trent for sjø og vann, barmarksinnsats og søk i snøskred

Utdanning

Norsk Folkehjelp utdanner førstehjelpere på alle nivåer, mannskaper til innsats i redningstjeneste, aksjonsledere og en rekke andre fagfunksjoner. Organisasjonen har en omfattende utdanningsplan.

De største utfordringene

Rekruttering i lokale lag og regioner. Samhandling og samvirke på alle nivåer. Gjennomgående store økonomiske utfordringer.





Norges Røde Kors Hjelpekorps

Beredskap

Røde Kors Hjelpekorps har beredskap for en rekke typer hendelser. Dette omfatter ettersøkning, skred, alpin redning, vannredning, kriseomsorg, elveredning, førstehjelp, samleplassbistand, ambulansetjeneste, transporttjeneste, skogbrannberedskap, ulike former for redningsmateriell og nødsamband.

Ressurser i redningstjenesten

Organisasjonen har ressurser i alle landets kommuner. Organisasjoner har et betydelig antall mannskaper og lokale hjelpekorps. I dag er det over 7 tusen mannskaper som er i beredskap fordelt på 321 hjelpekorps

Utdanning

Røde Kors Hjelpekorps har en omfattende utdanningsplan som innebærer at organisasjonen utdanner mannskaper til alle de former for beredskap som er beskrevet over, førstehjelpere på alle nivåer, ambulansepersonell, ulike former for ettersøkning og fagkurs på flere områder. I tillegg utdanner Hjelpekorpsset egne ledere og instruktører.

De største utfordringene

Utfordringene for Røde Kors Hjelpekorps handler om å rekruttere til tjenesten i alle deler av landet. I tillegg er det sammenfall med alle de utfordringene som er beskrevet i dette dokumentet med hensyn til samvirke, samhandling og endringer i arbeidslivet. Hjelpekorpsset er avhengig av en profesjonell administrasjon for å drifte sin beredskap.





Norske alpine redningsgrupper

Beredskap

NARG har 8 deltakergrupper fordelt over hele landet. Samlet forutsettes disse gruppene å dekke behovet for alpin redning i Norge. Gruppene er bemannet med aktive fjellklatrere med lang og allsidig erfaring. Styret i NARG består av en styreleder og de 8 gruppelederne. Styret står for metodeutvikling og fellesøvelser i samarbeid med de to hovedredningsentralene og 330-skvadron.

Ressurser i redningstjenesten

Hver av de 8 gruppene i NARG stiller 15-25 aktive medlemmer i frivillig beredskap for redning i bratte og vertikale situasjoner. Gruppene har beredskap for redning i fjellvegg og alle andre situasjoner der det kreves fallsikring under tilkomst, assistanse og evakuering, og kan drive søk i alpint fjellterreng.

Utdanning

Utdanning skjer gjennom intern opplæring på utstyr og prosedyrer og gjennom øvelser og samtrening med andre deler av redningsapparatet, primært redningshelikopter (330-skv.). NARG krever at medlemmene har minst 4 års aktiv klatreerfaring fra både sommer- og vinterforhold, inkludert teknisk klatring. I praksis er de fleste medlemmene godt voksne mennesker med 10-30 års aktiv erfaring. Det kreves også at medlemmene opprettholder en høy og allsidig klatreaktivitet. De skal også beherske og jevnlig trene på NARGs standardmetoder, og de skal delta i regelmessig samtrening med redningshelikopter. I tillegg kommer minimumskunnskaper i førstehjelp, erfaring med bruk av samband, skredvurdering samt den allsidige fjellerfaringen som kreves for at alle skal kunne ta vare på seg selv ute i fjellet under alle forhold.





De største utfordringene

NARG er en liten, fleksibel og samtrent organisasjon der alle kan supplere eller erstatte hverandre; med minimale administrasjonsutgifter og et effektivt samarbeid med offentlige ressurser. De største utfordringene for organisasjonen er tilgang på rekrutter med tilstrekkelig erfaring til å gå inn i gruppene; å organisere tilstrekkelig tid og ressurser til samtrening med det offentlige redningsapparatet og sikre tilfredsstillende forsikringsordning.





Redningsselskapets sjøredningskorps

Beredskap

Redningsselskapets sjøredningskorps er en betydelig beredskapsressurs langs kysten. I alt 14 sjøredningskorps bemanner til sammen 17 skøyter. Redningsselskapets frivillige sjøredningskorps utgjør i dag en viktig del av sikkerhet og beredskapstjenesten langs norskekysten. De utfører oppdrag på forespørsel fra den lokale redningsskøyta, hovedredningssentralene og kystradiostasjonene.

Det er i dag i underkant av 700 frivillige medlemmer som bemanner og utfører tjeneste for å redde liv, berge verdier samt drive forebyggende virksomhet langs norskekysten.

Ressurser i redningstjenesten

Rask respons med svært egnet materiell og trente mannskaper. Søk og redningsinnsats på sjø/vann. Verdien på materiellet som besittes er vurdert til 52 millioner kroner.

Utdanning

Det er tre nivåer med utdanning. Båtfører, bestmann og matros. For alle er det definerte krav, etter STCW – SAR internasjonal standarder. Båtfører har minimumskrav på D5L sertifikat i tillegg til opplæring og godkjenning innenfor, sikkerhet, førstehjelp, sjømannskap, motorlære, VHF, DHLR m.m. Den enkelte må også ha gyldig helseattest. For de øvrige er det et internt kontinuerlig utdanningsløp som kommer i tillegg til at man må ha båtførersertifikat eller høyere nautisk utdanning.

De største utfordringene

Rekruttering til tjenesten og økonomi står som de to store utfordringene.





Norsk Grotteforbund (NGF)

Beredskap

Norsk Grotteforbund, NGF (www.speleo.no) har opprettet Norsk Grotteredningstjeneste, NGRT, for å få en skadet, savnet eller antatt omkommet person ut av en grotte eller hule i Norge. Vi kan også bidra ved redning i Sverige, samt i nedlagte gruver.

Tjenesten har tyngdepunktet i de områder mesteparten av grottene i Norge er, det vil si Nord-Trøndelag, Nordland og Troms, samt blant grottere i Oslo-området.

Ressurser i redningstjenesten

NGRTs fremste ressurser er grotteredningspersonell og spesialtilpasset grotteredningsutstyr. Alarmlisten inneholder 27 navn, med mulighet for å kalle ut vesentligere flere personer om nødvendig. Redningsutstyret er lagret på 330 skvadronen i Bodø.

Utdanning

Grotteredning er komplisert og kan vanskelig utføres av andre enn erfarne grottere. NGRTs medlemmer har omfattende kunnskap om og erfaring fra norske grotter, herunder særlig de største systemene (45 stk er lengre enn 1000 meter, den lengste er over 20 km, den dypeste 580 meter). Et eget responsteam trener for de mest krevende oppgavene. I responsteamet inngår leger og sykepleiere med lang grotteerfaring.

Det arrangeres redningsøvelser årlig i forbindelse med samling av grottere fra hele landet. Utover dette øver responsteameten langhelg i året. Forbundet har bred kontakt med grotteredningsressurser i utlandet. Grottemiljøene har tradisjon på å hjelpe hverandre over landegrensene.

De største utfordringene

De største utfordringene NGRT kan bli bedre kjent innen politiet.

NGRT medlemmer er lokalisert over hele landet. Redning startes av lokale





grottere, mens mannskaper hentes inn fra resten av landet. Transport av redningsmannskaper vil foregå med helikopter.

Norge har mange grotter, men forholdsvis få ulykker i dem. Det er viktig å opprettholde motivasjonen over lang tid blant de som øver.

Denne type redningstjeneste krever lang erfaring og kan vanskelig utføres av annet redningspersonell.





Rovernes beredskapsstyrke

Beredskap

RBS har beredskap for søk etter savnet. Organisasjonen består av erfarne speidere som har bred friluftserfaring og ønsker å benytte denne i redningstjenesten. RBS er tilsluttet Norsk Speiderforbund og representerer dermed en betydelig bruker av naturen og et stort rekrutteringsgrunnlag for frivillige redningstjeneste.

Ressurser i redningstjenesten

Organisasjonen er etablert i 8 politidistrikt og ønsker å utvide sitt virke til å omfatte alle politidistrikt. Organisasjonens største styrke er at medlemmene har bakgrunn fra friluftaktivitet. Organisasjonen har et betydelig forebyggende fokus i sitt arbeid.

Utdanning

Grunnlaget for den enkelte er opplæring gjennom en aktiv oppvekt i speiderbevegelsen. I tillegg kommer aspirantperiode, operativ utdanning, lagfører utdanning og tilslutt utdanning som aksjonsledere.

De største utfordringene

Organisasjonen jobber aktivt med å utvide sitt nedslagsfelt. Utfordringen er for øvrig den samme som de øvrige organisasjonene i FORF hva gjelder økonomi, samhandling og samvirke.





NAKs Flytjeneste

Beredskap

NAKs Flytjeneste organiserer all samfunnsnyttig flytjeneste som utføres av flyklubber tilsluttet Norges Luftsportforbund (tidligere Norsk Aero Klubb).

Flyene som benyttes er vanlige småfly med fire seter. Det bedrives to hovedaktiviteter, søk- og redningstjeneste og skogbrannvakt.

Ressurser i redningstjenesten

De 17 lokale korpserne som utgjør søk- og redningstjenesten er fordelt over hele landet opp til og med Tromsø i nord. Dette betyr at et småfly kan være i søk over det aller meste av landet innen 45 minutter etter avgang. Flykorpserne har døgnkontinuerlig beredskap.

Utdanning

Den enkelte flyger i NAKs Flytjeneste bekoster selv sin egen utdanning til flysertifikat. Dette betyr at den enkelte legger inn minst 70.000 kr. og et uttall arbeidstimer for dette. I tillegg kreves det et visst erfaringsnivå, 200 flytimer, for å bli med i korpset, og minst 20 flytimer pr. år for å holde erfaringen oppdatert. Alt bekostes av flygeren selv.

NAKs Flytjeneste forestår, finansiert via vårt sentrale budsjett, utdanning i bruk av GPS, radio, kamera og systemer som brukes i tjenesten. Videre arrangeres øvelser i praktisk søk fra fly og bruk av de nevnte systemene.

De største utfordringene

Hovedutfordring ligger i å beholde motivasjonen blant flygerne til å yte over tid. Det er to forhold som er mest framtrødende for dette og det viktigste er følelsen av å bli lite brukt. Det andre går på at forhold vi ikke er herre over, inkludert myndighetspålegg, gjør at flyaktiviteten blir dyrere og dyrere for den enkelte, og dernest at regelverket stadig kompliseres.





Norske Radio Rælæ Liga

Informasjon hentet fra politiets beredskapssystem

Norsk Radio Relæ Liga er radioamatørens organisasjon i Norge. Flere av ligaens lokalavdelinger deltar i NRRLs nød og katastrofesambandstjeneste, som er anerkjent av JD og teledirektoratene. Sambandstjenesten i NRRL har som mål å yte radiokommunikasjon som reservesamband for ansvarlig myndigheter i forbindelse med redningsaksjoner og kriser.

